

PORTRET DE CREAȚIE

EUGEN VERBEȚCHI

Leonid RAILEANU,

doctor în studiul artelor, Om emerit al Republicii Moldova,
Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice, Chișinău

Talentul multilateral și măiestria interpretativă a lui Eugen Verbețchi s-a manifestat încă din anii de studenție. Fiind student în anul III la Conservatorul din Chișinău, el a fost invitat în grupul de clarinetiști al Orchestrei simfonice a Filarmonicii Moldovenești de Stat de către T. Gurtovoi, prim-dirijor al acestei orchestre, și în curând a devenit maestru de concert al clarinetiștilor. Cele mai dificile solouri la clarinet, cum ar fi în Simfonia nr. 6 de P. Ceaikovsky, Simfonia nr. 2 de S. Rachmaninov, Simfoniile nr. 1 și 27 de N. Measkovsky, „Piniile Romei” de O. Respighi, au fost interpretate cu brio de tânărul muzician.

În scurt timp el a început să evolueze ca solist, devenind primul dintre interpreții moldoveni care a evoluat cu Orchestra de cameră a lui Lev Markiz, interpretând concertele compozitorilor A. Dimler și K. Stamitz; a înregistrat un șir de lucrări ale autorilor moldoveni cu V. Rotaru, A. Samoilă, A. Gherșfeld în fondul Radioteleviziunii cu orchestra Radioului Național.

Din anul 1962 E. Verbețchi își perfecționează măiestria la aspirantura Conservatorului „N. Rimsky-Korsakov” din Leningrad, în clasa renumitului profesor A. Ghensler.

Revenind la Chișinău, tânărul muzician desfășoară o activitate intensă și multilaterală. Mai întâi el s-a manifestat în calitate de maestru de concert al grupului de clarinetiști în Orchestra Filarmonicii, apoi ca interpret în concerte solistice și ca participant al ansamblurilor, evoluând cu cei mai buni interpreți moldoveni (Gh. Neaga, V. Levinson, S. Covelenco, M. Muler, N. Tatarinov ș. a.), precum și în concertele de cameră ale Institutului de Stat al Artelor și în Sala cu Orgă deschisă recent.

Trebuie de menționat că formarea unui interpret atât de talentat precum e Eugen Verbețchi a contribuit la faptul că mai mulți compozitori moldoveni au început să scrie pentru clarinet. Printre primele creații apărute sunt „Scherzino” și „Studiul concertistic” de V. Poleacov, care, de altfel, și-a început cariera sa muzicală în calitate de clarinetist. Un șir de lucrări au fost consacrate primului său interpret și anume clarinetistului E. Verbețchi. Printre ele sînt două Sonate pentru clarinet și pian de S. Lobel, două Sonate pentru clarinet solo de Z. Tcaci, Sonata pentru clarinet și pian de O. Negruța, Concertul pentru clarinet și orchestră simfonică de V. Simonov, precum și un șir de piese

ca „Conexiune” de S. Buzilă, „Improvizatie” pentru clarinet solo de S. Lungul și una din cele mai recente creații - *Piesa* pentru clarinet solo de Gh. Ciobanu. Credem că și „Piesele triste” ale aceluiași compozitor au fost realizate sub influența talentului interpretativ al lui E. Verbețchi.

Remarcăm faptul că un șir de creații camerale au fost compuse, ținându-se cont de măiestria interpretativă a lui Eugen Verbețchi. Așa sînt „Istoriile amuzante” pentru clarinet și cvartetul de coarde de Z. Tkaci, Sonata pentru clarinet și pian de V. Zagorschi, dedicată lui V. Levinson, dar luîndu-se în considerație duetul minunat al pianistului cu E. Verbețchi, Sextetul pentru clarinet, trombon, xilofon, vioară, alto și violoncel, Cvintetul pentru clarinet și cvartetul de coarde, precum și Sonata „Preludii” pentru clarinet și violoncel de B. Dubosarschi, ultimul opus fiind consacrat muzicienilor E. Verbețchi și N. Tatarinov.

V. Rotaru a realizat, în mod special pentru E. Verbețchi, transcrieri pentru clarinet și orchestra de cameră ale opusurilor sale - „Romanța” și „Balada”, care au fost înregistrate în 1980 la Studioul „Melodia” din Moskova. Lucrări și aranjamente originale au fost scrise de compozitorii moldoveni special pentru Sextetul de clarinetiști „Everans”, creat de E. Verbețchi. Aici se relevă, în primul rînd, O. Negruța, cu aranjamentul renumitei „Glume” de J. S. Bach și alte lucrări interesante, cum ar fi „Ragtime” și „Potpuriu pe teme moldovenești”. Cîteva transcrieri pentru acest ansamblu a efectuat și Gh. Șevcișin. Printre ele sînt Concertul pentru trompetă și sextet de T.

Albinoni, cunoscutul „Vals” de E. Doga, precum și celebrele lucrări ale lui Grigoraș Dinicu - „Hora staccato” și „Hora Mărțișorului”.

Menționăm că unele creații ale compozitorilor moldoveni pentru clarinet au fost interpretate de E. Verbețchi special pentru concursuri. Una dintre primele creații a fost „Piesa” pentru clarinet solo (1979) scrisă de S. Lobel pentru Concursul internațional din Chișinău. Tot aici se referă și Concertul pentru clarinet și orchestră de O. Negruța, consacrat feciorului Alexandru - unul dintre cei mai talentați și erudiți elevi ai profesorului E. Verbețchi.

Pedagogia reprezintă un capitol important în activitatea lui E. Verbețchi. Începînd activitatea didactică în 1962, după absolvirea Conservatorului Moldovenesc de Stat, în anul 1971 el a venit în fruntea catedrei Instrumente aerofone și de percuție, educînd, pe parcursul acestor ani, mai multe generații de muzicieni, care astăzi reprezintă cu demnitate școala profesorului său în toate colțurile lumii - în SUA, Canada, Israel, Australia. Încă în timpurile „cortinei de fier” (1983), un turist american, vizitînd Moldova în componența unui grup turistic și auzind despre „școala lui E. Verbețchi”, a dorit să frecventeze lecțiile domniile sale.

Începînd cu anii '60, elevii lui E. Verbețchi reprezintă cea mai numeroasă grupă de învingători ai concursurilor - atît cele republicane, cît și cele internaționale. În această privință numărul elevilor dumnealui a depășit numărul pianiștilor, violoniștilor, cîntăreților, adică al reprezentanților specialităților care

cel mai des participă la concursuri. În anii '60, printre învingătorii concursurilor la instrumente aerofone sînt Ion Crasnopolschi (1962), Vasiliu Ichișceli (1965), Semion Duja (1967). Cît despre concursurile interrepUBLICANE, și aici numărul învingătorilor este destul de mare – V. Berlin, M. Corețchi, I. Amelin (Kionig), A. Bancilă, I. Ciobanu.

Remarcăm faptul că, în condițiile selectării în cîteva etape a participanților la concursurile internaționale la toate specialitățile interpretative, se crea o nervozitate maximă, în rezultatul căreia dreptul de a reprezenta USSR la un asemenea concurs obțineau doar muzicienii de la Moskova sau Leningrad. Și totuși, doi dintre elevii lui E. Verbețchi – Serghei Andrusenco și Serghei Cebâkin – au devenit diplomanți și laureați ai concursurilor internaționale.

În istoria nouă a Moldovei, numărul laureaților din clasa lui E. Verbețchi a crescut considerabil – astfel, în diferiți ani au cîștigat premiul I la Concursul Internațional de interpretare „E. Coca” S. Mușat, Ș. Rădvan, A. Stratan, A. Țopa și M. Tamazlăcaru. Locul II a obținut V. Ambros și S. Spănu, locul III – A. Cravenco. Dintre ei, Ș. Rădvan și S. Mușat au reprezentat cu cinste Moldova la Concursul ucrainean al interpreților la instrumentele de suflat. Ei au devenit laureați și ai Concursului Internațional de interpretare la instrumentele aerofone în or. Baranovici (Republica Belarusi).

Activitatea interpretativă și pedagogică a lui E. Verbețchi ar fi prezentată incomplet, dacă n-am aminti despre încă un aspect al ta-

lentului multilateral al maestrului. Încă în anii de studii la aspirantura Conservatorului „N. Rimsky-Korsakov” din Leningrad, muzicianul a evoluat în duet cu renumita pianistă N. Nuridjanean. După revenirea la Chișinăul natal, el a cîntat în diferite perioade cu G. Strahilevici, H. Talmațchi, S. Covalenco, V. Levinzon. Astfel, experiența interpretativă enormă și simțul fin de ansamblu i-au permis lui E. Verbețchi să creeze o școală a măiestriei concertistice unice în felul său.

Clasa lui E. Verbețchi întotdeauna s-a evidențiat și se evidențiază prin nivelul înalt al evoluării în ansamblu. Maeștrii de concert sînt parteneri adevărați, egali, care simt și pot să susțină interpretarea soliștilor. Nu întîmplător, la diferite concursuri au obținut premii și maeștrii de concert – I. Sunțova, N. Co-rețcaia, E. Rogozenco, A. Moraru, S. Danilova.

În veriga medie a învățămîntului muzical, și alți discipoli ai lui E. Verbețchi activează cu succes, bunăoară L. Verbețcaia (Colegiul „Șt. Neaga”), A. Criganuța (Liceul „C. Porumbescu”) ș.a.

În prezent, Eugen Verbețchi, aflîndu-se la apogeul gloriei își continuă ostentativ activitatea. Clasa domniei sale – cea mai numeroasă în Academia de Muzică, Teatru și arte Plastice din Chișinău – se asociază cu un stup de albine: aici de dimineață și pînă seara tîrziu lucrul sporește, au loc pregătiri pentru concursuri, examene, repetiții ale sextetului „Everans”. Chiar și în ziua de miercuri, cînd maestrul pregătește noua generație de muzicieni în Liceul și Colegiul de muzică din

Chișinău, în clasa domniei sale de la Academie mereu răsună muzica.

E. Verbețchi este tânăr, energetic, plin de forțe fizice și creatoare, nu-și simte vârsta, se dedică în între-

gime activității sale preferate. Îi dorim Maestrului să rămână așa cum este încă mulți ani, bucurându-ne și în continuare cu succesele discipolilor săi.

Butnaru Valeria